

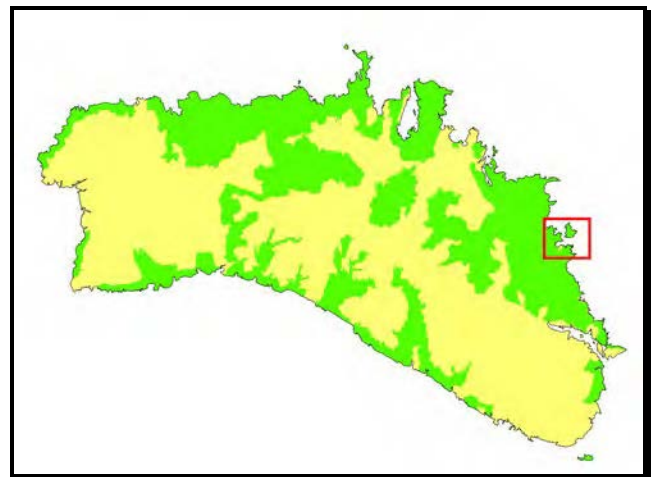
Fitxa 43

ES GRAU

DADES GEOGRÀFIQUES I FÍSiques:

Municipi: Maó.
Altres topònims: no se'n coneixen.
Àrees urbanes associades: es Grau.
Accés: rodat, des de la carretera Me-5 a l'arribada al nucli des Grau. La platja té estacionament associat
Orientació de la platja: est.
Superfície de platja: 7.750 m².
Llargada de platja: 600 m.
Amplada mitjana de la platja: 14 m.
Grau de freqüentació de la platja: mitjà, en plena temporada.
Geologia de l'entorn: platja de fons de badia envoltada de materials del carbonífer.

Composició del sediment: d'origen carbonatat orgànic (+90%), amb alta proporció de gra mitjà i color gris.
Espai natural protegit: inclosa dins el Parc Natural de l'Albufera des Grau, l'Àrea Natural d'Especial Interès Me-7 i la Xarxa Natura 2000. La part marina també és parc natural i Xarxa Natura 2000.

SERVEIS DE PLATJA:

Classificació platges CIM: platja de tipus B (natural amb accés rodat).
Distància a l'estacionament: estacionament adjacent a la platja.
Servei de socorrisme: hi ha servei de socorrisme fix.
Altres serveis: serveis de WC i vestidor associat a l'estacionament. Serveis de lloguer a peu de platja de caiacs, patins de pedals i planxes de surf. A la zona urbana hi ha serveis de restauració, botiga i supermercat. La platja disposa de servei de transport públic amb el nucli de Maó.

ENTORN I PAISATGE

La platja des Grau és la platja més grossa del Parc Natural de l'Albufera des Grau i una de les més llargues de la costa nord de Menorca. Es tracta d'una platja llarga, de forma semicircular d'aigües molt poc profundes i tranquil·les gràcies a la configuració de l'entrada de la cala i a la protecció de l'illa d'en Colom. Açò, i el fet que estigui a tocar de nucli urbà des Grau i de l'aparcament, fan que sigui una platja de caràcter eminentment familiar. La platja queda dividida en dues parts per un sortint rocós, anomenat la roca des Mabres, i limita al nord amb el camí que condueix cap a altres platges del parc ([vegeu dues fotos següents](#)).

La platja forma part d'un sistema dunar ben desenvolupat i que presenta un estat de conservació òptim al llarg de tot el seu cordó. Aquest sistema dunar, el sivinar i la massa boscosa de pins associada (fruit d'una repoblació realitzada al començament del s. XX) formen una barra d'arena vegetada que separa la mar de la zona humida que hi ha darrere de la platja (vegeu foto anterior). L'arenal s'entén fins a 500 m cap a l'interior i, amb la seva variabilitat de formes i història viscuda, dóna lloc a una gran diversitat d'ambients dunars. Per exemple, continua en direcció sud, més enllà de la carretera i remunta pels turonets, o s'entremescla amb la zona humida, i dóna lloc a petites depressions inundables.

L'albufera des Grau és la zona humida més gran de Menorca, dóna nom al parc natural i és el nucli de la reserva de la biosfera de Menorca. Tot i que des de la platja no és possible fer una observació directa de la llacuna, hom pot deduir la seva presència a través de la desembocadura d'aigua que hi ha just al costat de l'aparcament, al principi de la platja: la Gola de s'Albufera (vegeu la part esquerra de la foto anterior). Aquesta és la via de comunicació entre la llacuna i la mar i té uns 500 metres de longitud. Pot dur aigua dolça cap a la mar o bé aigua salada cap a la llacuna, i és plena bona part de l'any, però es pot travessar amb facilitat gràcies a l'existència d'un pont de fusta mòbil. L'albufera és una llacuna salobre amb una làmina d'aigua que ocupa 72,5 ha, té una llargada d'1,7 km i una amplada màxima de 900 m. La seva profunditat és notable: 1,5 metres de mitjana, però amb punts màxims que arriben als 3 metres de profunditat, tot i que açò depèn de l'època de l'any, ja que l'aigua de la llacuna prové dels torrents, que només duen aigua quan plou. Així doncs, l'aigua de la llacuna és més escassa i més salada als mesos d'estiu, a causa de la forta evaporació i de la manca de pluges. Com qualsevol altra zona humida, l'albufera des Grau és una important font de biodiversitat, tant de plantes com d'animals que hi viuen o s'hi alimenten. A més, és un punt important dins la ruta de les aus migradores, que s'hi aturen per descansar i recuperar forces abans de continuar el viatge.

PLANTES I VEGETACIÓ

La vegetació dunar és altament sensible a les pertorbacions, especialment a aquelles que impliquen processos d'erosió o de modificació de la seva morfologia. Però, a la vegada, el seu elevat dinamisme permet que en establir mesures per aturar la degradació, la regeneració sigui ràpida i agraïda. Aquesta platja és un bon exemple de com un senzill tancament que limità l'entrada de la gent al sistema dunar va ser suficient per aconseguir una regeneració notable de la seva vegetació.

Gràcies a aquesta recuperació, avui a les dunes s'hi pot veure una comunitat vegetal ben constituïda. S'hi poden trobar les plantes més típiques, com ara la campaneta de la mar (*Calystegia soldanella*), el lliri de platja (*Pancratium*

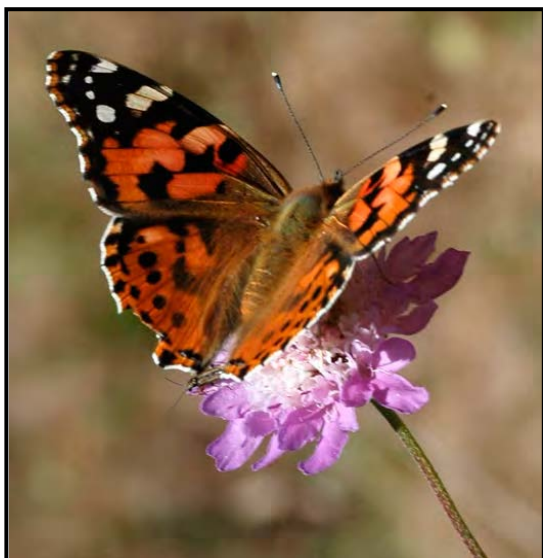

maritimum), el carc marí (*Eryngium maritimum*), la lletrera de platja (*Euphorbia paralias*), el trèvol de platja (*Medicago marina*) i el borro (*Ammophila arenaria*) (vegeu foto dreta). Cap a l'interior, a mesura que l'arena està més fixada, aquestes plantes van deixant pas a d'altres de més llenyoses com les sivines (*Juniperus phoenicea*), l'aladern (*Phillyrea media*) o la vidriella (*Clematis flammula*). També s'hi pot veure un esponerós bosc de pins (*Pinus halepensis*), però cal dir que el seu origen està en la mà de l'home i, al seu lloc, de manera natural, hi hauria d'haver més sivinar.

A pesar del seu bon estat actual, aquesta platja tampoc no està lliure d'amenaques com ara les espècies invasores. En els darrers anys hi ha començat a proliferar *Cuscuta campestris*, una planta paràsita d'origen americà que a Menorca mostra una certa predilecció pels sistemes dunars (vegeu foto esquerra, sobre bolitx bord).

ANIMALS

Gràcies a la seva riquesa florística, les zones dunars són un lloc ideal per a l'observació d'insectes i altres invertebrats. Dins aquest grup són especialment vistosos els lepidòpters ropalòcers, és a dir, les papallones diürnes. Hi ha un gran ventall d'espècies especialitzades a viure en ambients dunars, de les quals unes quantes són presents a Menorca. Així, per exemple, es poden observar: la blaveta d'ugó (*Polyommatus icarus*), la papallona dels carcs (*Cynthia cardui*) (vegeu foto), la papallona llimonera (*Gonepteryx cleopatra*) i la grogueta (*Pyronia cecilia*).

La zona humida de darrere la platja (l'albufera des Grau) alberga una gran diversitat d'ocells que utilitzen la llacuna per nidificar a la primavera, o com a lloc d'hivernada per a les aus aquàtiques del nord d'Europa i, per tant, és un lloc ideal per a l'observació d'ocells.

Un dels més espectaculars que s'hi poden veure és l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*) --rapinyaire escàs a la Mediterrània-- fent capbussades per pescar a les aigües de la llacuna. Més senzilles d'observar són les aus aquàtiques que crien a la llacuna com ara el soterí petit (*Tachybaptus ruficollis*), el collblau (*Anas platyrhynchos*) o la fotja (*Fulica atra*), aquesta darrera, l'espècie d'au aquàtica més abundant a l'albufera. A més, també s'hi poden observar els elegants agronet blanc (*Egretta garcetta*) i agró gris (*Ardea cinerea*) -- presents tot l'any a la llacuna, però que no hi crien--, a banda de les nombroses espècies de limícoles que es poden veure mentre s'alimenten a les voreres de la llacuna.

DINS LA MAR

Aquesta cala té pràcticament tot el fons d'arena, amb algunes zones amb algueró (*Cymodocea nodosa*) (vegeu foto adjacent) i posidònia (*Posidonia oceanica*) molt degradades pel continu ancoratge i pels nombrosos morts col·locats per amarrar les embarcacions durant l'estiu. Durant els mesos de juliol i agost, aquesta cala pràcticament es converteix en un port improvisat de petites (i no tan petites) embarcacions d'esbarjo.

Prop de la Gola de s'Albufera hi viuen espècies marines que són capaces de créixer en presència d'aigua dolça, com les algues verdes *Enteromorpha intestinalis* i *Ulva lactuca*, o petits musclos (*Mytilus galloprovincialis*).

A les parts litorals més externes hi ha diverses espècies d'algues del gènere *Cystoseira*, que requereixen una qualitat ambiental elevada per poder créixer. És curiós també trobar-hi de manera abundant l'alga bruna *Rissoella verruculosa*, pròpia de llocs batuts i no gaire freqüent a Menorca.

HISTÒRIA I SINGULARITATS

El poble des Grau (vegeu foto adjacent) va néixer com un nucli de segones residències de gent de Maó i d'altres pobles de Menorca. Amb el temps, algunes cases també han passat a convertir-se en primera residència, però mai no ha estat un nucli de residències turístiques, i per aquest motiu la majoria de les seves cases responen a una arquitectura típicament menorquina. La història des Grau ha estat des de sempre lligada a la pesca i encara avui dia hi ha una activitat pesquera important, però bàsicament recreativa. Són nombroses les embarcacions tradicionals (llaüts) que surten a pescar a primera hora dels llargs dies d'estiu a la fluixa o al volantí des del petit moll des Grau.

Aquesta no ha estat l'única pesca que s'ha practicat as Grau, ja que durant molts anys s'ha fet un aprofitament pesquer de les aigües de la llacuna de l'albufera des Grau. En aquest cas, la pesca anava dirigida cap a les llises i sobretot cap a les anguiles que, encara que no molt apreciades a Menorca, servien a mercats exteriors com el de Mallorca. El mètode de pesca a l'albufera estava basat en un complex sistema de comportes que permetia atrapar els peixos que sortien o entraven a la llacuna via la Gola. Tot i que actualment ja no s'utilitza aquest mètode pesquer, encara es pot observar el sistema de comportes i parets construïdes, ja que es

continuen emprant per a la gestió hídrica de la llacuna (vegeu a la foto adjacent, els 2 punts on hi ha els dos sistemes de comportes, a l'esquerra de la imatge, baix i dalt; i la paret mestra que delimita una part de la llacuna, dalt a la dreta de la imatge).